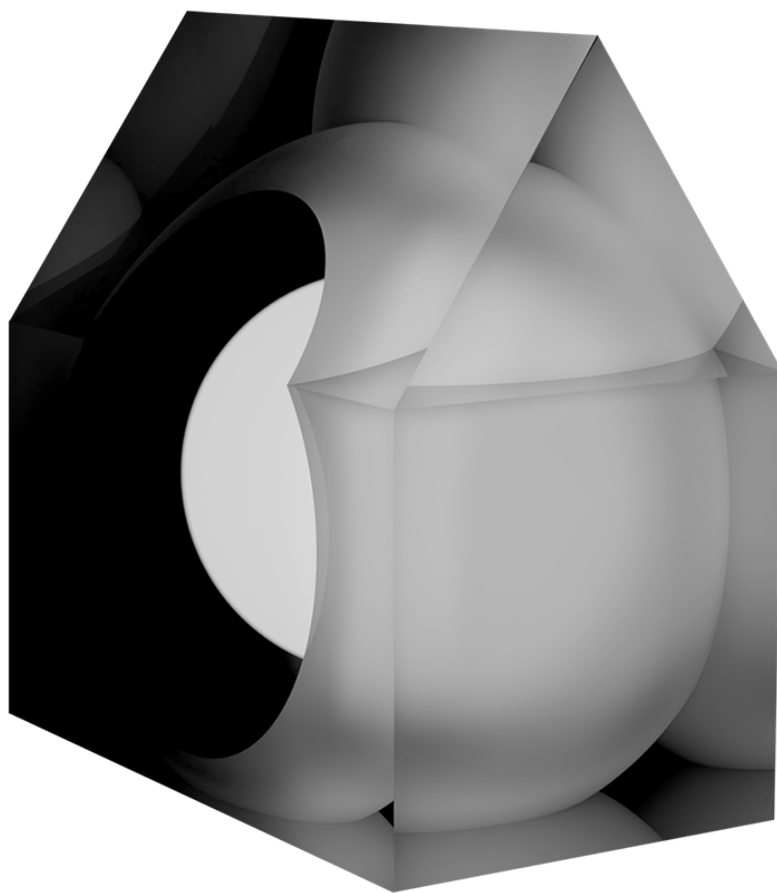

Advies betreffende de relaties tussen cultureel landschap, vastgoed en experiment

DE SEKTOR

16 Juni 2023
De Sektor

Samenvatting

Enschede wil verder investeren in cultuur om haar nationale positie te versterken. Maar om dit correct te doen, moeten we rekening houden met de connectie en problematiek van vastgoed en de culturele sector. Sinds de Antikraakwet van 2010 en het afstoten van gemeentelijk vastgoed is het aanbod van (tijdelijke en langdurige) huisvesting gedaald, terwijl de vraag gelijk is gebleven of zelfs is gestegen. Dit heeft geleid tot de huidige trend van broedplaatsen en talentontwikkeling.

Om deze ontwikkelingen verder te ondersteunen, heeft de Sektor Een discussiesessie gehouden met haar achterban over onder andere toegankelijkheid, tijdelijke huisvesting, experimenten stimuleren en de instrumenten waarmee de gemeente Enschede, vastgoed en de cultuursector beter met elkaar kunnen worden verbonden.

De sessie bevestigt het belang van meer zeker en toegankelijk vastgoed, en benadrukt de behoefte aan duidelijke communicatie over voorwaarden en termijnen, zodat cultuurmakers weloverwogen keuzes kunnen maken. Daarnaast wordt gesteld dat een variëteit aan broedplaatsen gewenst is en dat de interne cultuur alleen door de leiding van de broedplaats bepaald mag worden. Ook was er tijdens de sessie veel aandacht voor "ruimte voor experiment", waarbij praktische oplossingen worden genoemd zoals regelluwigheid, een duidelijke lange termijn visie in combinatie met goede communicatie over regeling en regelgeving, en laagdrempelige subsidie loketten.

Op basis van deze en eerdere sessies wordt geadviseerd om toe te werken naar een onafhankelijk adviesorgaan voor cultuur (samengesteld uit de verschillende belangenorganisaties), dat zich kan buigen over huisvestingsproblemen en een lange termijn visie. In de tussentijd is het belangrijk om experiment in beleid te blijven omarmen, bijvoorbeeld door 24-uurs vergunningen, test locaties (bijv. drukpershal en Brandweerkazerne), adviescommissies ondersteund met wildcard beleid en subsidie loketten.

Om de locatie tekorten te overbruggen totdat structurele oplossingen kunnen worden geïmplementeerd, zijn de volgende tools beschikbaar: een grote wissellocatie als demper op het systeem, bescherming van huidige locaties, verplichte integratie van toegankelijk vastgoed of placemaking in aanbestedingen en bestemmingsplannen en flexibiliteit in kraakbeleid.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	4
Introductie	5
Dit stuk sluit aan op de volgende Speerpunten van De Sektor	5
Achtergrondinformatie	5
Vastgoed, Culturele broedplaatsen en kraken	5
Uitgangspunten en aannames	6
Framework “Functioneel Cultureel Ecosysteem”	7
Verdere ontwikkeling	7
Interessante opties om verder te experimenteren	8
Discussie Sessie	9
Aanpak Sessies	9
Besproken Statements	9
Statement 1: Hoe toegankelijk moet een broedplaats zijn?	9
Statement 2: Hoe tijdelijk is te tijdelijk als het gaat om culturele huisvesting?	11
Statement 3: Hoe jaag je experiment aan in de culturele sector?	13
Inzichten	16
Inzichten Statement 1: Hoe toegankelijk moet een broedplaats zijn?	16
Inzichten Statement 2: Hoe tijdelijk is te tijdelijk als het gaat om culturele huisvesting?	16
Inzichten Statement 3: Hoe jaag je experiment aan in de culturele sector?	17
Overkoepelende Inzichten	18
Lange termijn Visie / Overkoepelend Extern Adviesorgaan	18
Nationaal Talentbehoud	18
Internationaal Talentbehoud	18
Nawoord	19
Bijdragen	19

Introductie

Gemeente Enschede is op zoek naar advies rondom de aanpak van broedplaatsen en de behoefte naar vastgoed, dit ten behoeve van de nieuwe Cultuurnota 2023 die deze zomer gepresenteerd wordt. Gemeente Enschede heeft daarom concreet advies aangevraagd van Bureau Buiten, dat gevormd wordt op basis van kwantitatief onderzoek in de creatieve sector.

Stichting De Sektor representeert de mindere zichtbare spelers in de culturele sector en draagt graag bij aan beter inzicht in de genoemde behoeftes onder haar achterban. Aangezien er al veel kwantitatieve data verzameld wordt, heeft De Sektor gekozen voor kwalitatieve input, gebaseerd op praktijkervaring en brainstormsessies met de creatieve sector. Dit is de betreffende input.

Ook vind je in de achtergrondinformatie een framework dat tracht inzichten in Functionele Culturele Ecosystemen te geven, wij hopen dat dit kan leiden tot meer begrip en de daarop volgende inzichten voor een bredere groep.

Dit stuk sluit aan op de volgende Speerpunten van De Sektor

Andere punten zijn meegenomen in de speerpunten, denk hierbij bijvoorbeeld aan;
2 Beleid op broedplaats locaties.

5 Structureel rekening houden met kennis ipv systematiek.

6 Cultuurmakers moeten structureel kunnen mee-evalueren op beleid.

8 Ondersteuning bieden aan een zeer divers cultureel aanbod.

9 Cultuurbeleid en budgetten duidelijk en transparant communiceren.

Achtergrondinformatie

Vastgoed, Culturele broedplaatsen en kraken

Om goede keuzes te maken, is het van belang niet alleen te kijken naar een stip op de horizon, maar ook het verleden in acht te nemen. Op het moment ligt er een zware focus op het broedplaatsbeleid, dit vindt haar oorsprong in twee keuzes.

De eerste keuze is het afstoten van vastgoed in eigendom van gemeenten, dit is een landelijke trend geweest die tot doel had deze ruimte beter te laten benutten door marktwerking, alsmede de kostenpost die dit vastgoed met zich meebrengt te verwijderen.

De tweede keuze is de antikraakwet in 2010 geweest, deze vindt haar grondslag in vastgoedbezitters die het ontzettend vervelend vonden dat haar waardeobjecten gebruikt konden worden, voor sociale (en minder sociale) functies door mensen die er niet eens voor betaalden.

Deze twee keuzes hebben simpelweg geleid tot een verschuiving van de culturele voedingsbodem, veel gemeentelijk vastgoed had namelijk een gezonde relatie met kunst- en cultuurmakers. Deze plekken stonden naast het vastgoed eigenlijk volledig op haar eigen benen en vervulden hun plek in de wijk of hun niche perfect, deze plekken hadden ook relatief lange termijnen en zekerheid, en functioneren daarom als doorgroei broedplaats.

De antikraakwet heeft naast het effect op de huisvesting, natuurlijk ook effect gehad op het culturele landschap¹. Kraken heeft namelijk een grote sociale component en de locaties betreffen vaak ook grotere objecten. Deze werden natuurlijk bewoond, maar hadden vaak ook een showcase, atelier en sociale functie. Ook wel te vergelijken met toegankelijke broedplaatsen van onderop, zoals we er op het moment naar kijken.

Het resultaat; een groot tekort aan broedplaatsen, ateliers en podia. Exact waarom er nu een enorme behoefte is aan een broedplaatsenbeleid en meer experimenteerruimte.

Naast het grote tekort aan locaties waar culturele activiteiten zich in de luwte kunnen ontwikkelen, zorgt het verdwijnen van kraaklocaties ook voor vertraging van de stedelijke ontwikkeling. In eerste instantie lijkt het makkelijker om gebieden te ontwikkelen als er geen vertraging ontstaat door ontruiming van kraak plekken, maar op de lange termijn blijkt dat wijkontwikkelingsprojecten floreren bij de reuring en sociaal culturele interactie die deze plekken bieden.

Ditzelfde proces vindt ook plaats bij veel gemeentelijk vastgoed. Waar voor commerciële vastgoedontwikkelaars de directe meerwaarde van nieuwbouw de belangrijkste drijfveer kan zijn, is de gemeente bij uitstek de partij die de indirecte waarde voor de stad als geheel prioriteit kan geven. In de afgelopen 60 jaar is er nog geen perfecte samenwerkingsvorm gevonden tussen stadsontwikkeling, nieuwbouwprojecten, wijkontwikkeling, kraken en gemeentelijk vastgoed.

De Sektor en haar achterban zijn ervan overtuigd dat er ruimte moet zijn in dit proces voor samenwerking tussen vastgoedontwikkeling en huisvesting van groeperingen die sociaal-culturele interactie nastreven. Dit biedt meerwaarde voor stadsontwikkeling en cultuur.

¹ <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=152949>
<https://research.uvh.nl/en/studentTheses/kraken-gaat-door-maar-waarom-8>
<https://studenttheses.universiteitleiden.nl/handle/1887/31570>

Uitgangspunten en aannames

We hebben in Enschede een mooi cultureel topsegment mede dankzij de fondsen vanuit G9. Echter is het gat naar de rest van de culturele sector te groot.

Het middenkader en de culturele voedingsbodem hebben veel energie en kunnen enorm floreren in het juiste klimaat.

Het juiste klimaat creëren vergt experiment vanuit de cultuursector.

Het juiste klimaat creëren vergt meer ruimte en vrijheid vanuit de stad Enschede en haar handhavers.

De cultuursector meer vrijheid geven, vereist een duidelijke visie vanuit het cultuurteam dat onderkend moet worden door de Raad.

Dankzij visie kunnen simpele keuzes gemaakt worden om de cultuursector te helpen haarzelf te ontwikkelen en hierdoor de stad aantrekkelijker te maken met toegankelijke cultuurlocaties en groeimogelijkheden.

Framework “Functioneel Cultureel Ecosysteem”

Tijdens onze activiteiten rond cultuurbeleid en het aanjagen van cultuur, merken we dat er veel discussie is over de definities en kaderingen van het cultureel landschap. Om dit gesprek verder te helpen hebben we een opzet gemaakt van een framework.

Het framework plot broedplaatsen, instellingen en evenementen op een diagram. Waarbij we interesses op de X-as dragen en ervaring op de Y-as. Voor meer informatie, [Functioneel Cultureel Ecosysteem](#)

Wij hopen dat dit kan leiden tot duidelijke definities en segmentaties alsmede meer begrip vanuit verschillende perspectieven.

Verdere ontwikkeling

De opzet zal echter samen met belanghebbenden verder uitgewerkt moeten worden om de sterke en zwakke kanten van het framework verder uit te lichten.

Op het moment lijkt het enorm geschikt om

- Definities en segmenten aan te scherpen
- Onderlinge communicatie versterken
- Functie van een entiteit binnen het cultureel landschap uit te lichten
- Het ontwikkelen van talentontwikkellijnen.
- Missing links te vinden

Het is belangrijk in te zien dat dit een abstracte weergave is van een continu ontwikkelend ecosysteem, waardoor het niet verstandig is om op basis hiervan te trachten waarde te bepalen of entiteiten van budget te alloceren.

Interessante opties om verder te experimenteren

- Het Enschedese cultureel landschap, samen met de belangenorganisaties, plotten in de grafiek.
- Extra assen toevoegen, denk hierbij bijvoorbeeld aan;
 - binnen/buitenstad
 - Legaal / Illegaal
 - Structureel, Incidenteel of niet ondersteund
 - Fair Pay
 - Toegankelijk voor internationalen

Discussie Sessie

Aanpak Sessies

Dit onderwerp is van groot belang voor Enschede en haar inwoners. We hebben ons best gedaan om een breed perspectief te bieden en niet alleen inzichten te delen, maar ook concreet advies op te halen.

De voorkennis voor deze is gebaseerd op persoonlijke ervaring en onze "speerpunten voor de cultuurnota", die op de website van De Sektor² te vinden zijn. Een groot deel van de aanwezigen is zich hiervan bewust of hebben meegeschreven.

Om de sessie sturing te geven hebben we drie statements geschreven te weten;

- Hoe toegankelijk moet een broedplaats zijn?
- Hoe tijdelijk is té tijdelijk als het gaat om culturele huisvesting?
- Hoe jaag je experiment aan in de culturele sector (als gemeente)?

Besproken Statements

Statement 1: Hoe toegankelijk moet een broedplaats zijn?

- Hoe open of gesloten kan een broedplaats zijn?
- Hoe prestatiegericht moet een broedplaats zijn?
- Moet het strak georganiseerd zijn, of organisch gegroeid?

Het is belangrijk dat een broedplaats een open en gastvrij karakter heeft, echter is het aan de leiding van de broedplaats om de juiste cultuur te bepalen. Het kan bijvoorbeeld verstandig zijn om tijdelijk gesloten te zijn voor publiek om het artistieke proces te bewaken en het talent het gevoel van onvoorwaardelijkheid op de locatie

² www.desektor.nl

te bieden. Een losse exporuimte of bar kan in veel gevallen helpen om de openheid te faciliteren, zonder aan de experiment- of atelierruimte te moeten komen.

Wat betreft de toegankelijkheid: des te verder een broedplaats zich op een niche focust, des te verder deze zich meestal verdiept. Deze verdieping leidt veelal tot minder toegankelijkheid, maar de diepgang trekt bijvoorbeeld talent vanuit buiten de regio aan.

Kortom, broedplaatsen van alle soorten en maten mogen er zijn. Uiteraard is het van belang dat deze plekken een publiek hebben, of dit nou binnen of buiten de regio is. Om deze reden is het van belang dat er in verordeningen richting wordt gegeven, in plaats van exclusief binnen kaders te financieren. Zie

[Functioneel Cultureel Ecosysteem](#) voor meer info.

Opvallend; In deze sessie bleek het belangrijk op te helderen dat broedplaatsen zich niet alleen aan de onderkant van het ecosysteem bevinden, er zijn ook broedplaatsen die meer ervaring bieden en daarmee ook meer ervaring vragen. Deze zijn veelal net zo toegankelijk voor het publiek, maar verwachten dat makers bijvoorbeeld al een bepaalde basiskennis hebben.

Statement 2: Hoe tijdelijk is te tijdelijk als het gaat om culturele huisvesting?

- Is tijdelijke huisvesting überhaupt wenselijk?
- Wat zijn de factoren die hier invloed op hebben?
- Zit er verschil in broedplaatsen, hotspots, podia, experimenteer plekjes, exporuimtes, hackerspaces, design labs, nieuwe horeca, etc?

Deze vraag heeft heel direct te maken met de antikraakwet en het afstoten van gemeentelijk vastgoed. De tijdelijkheid was namelijk om meerdere manieren gecategoriseerd, en op dit moment proberen we dit weer in kaart te brengen.

Er wordt afgetrapt met een aantal ervaringen van TkkrLab, De Loods en Sickhouse. Hieruit blijkt dat je de minimumperiode voor een locatie kan inschatten door te kijken hoeveel tijd en geld het kost om fysiek en mentaal te verhuizen. Hiermee wordt dus niet alleen de inboedel bedoeld, maar ook dat iedereen weer het gevoel van eigenaarschap ervaart. Deze periode varieert enorm afhankelijk van de broedplaats. Daarnaast is het natuurlijk van belang dat je daarna kan focussen op je artistieke uitingen, dus zijn regelmatige verhuizingen nooit wenselijk.

Een interessante opmerking hier is dat vastgoed veelal goedkoper is als het tijdelijker/onzekerder is.

Is tijdelijke huisvesting überhaupt wenselijk?

Ja, in veel broedplaatsen zien we dat tijdelijkheid juist wenselijk is. Het kan vooral bij de jonge broedplaatsen helpen om 1 a 2 maal te verplaatsen om de juiste identiteit en plek te vinden. Echter lijkt er een correlatie te bestaan tussen de mate waarin een broedplaats in aanraking komt met de markt en/of financieel zelfstandig wordt en de behoefte van zekerheid rondom huisvesting. Achterliggende reden hiervoor is dat de onzekerheid in huisvesting veel praktische en financiële problemen meedraagt dat dit als een te groot risico wordt gezien door velen.

Echter is tijdelijkheid veel minder problematisch dan onzekere huisvesting. Dit zorgt namelijk voor twijfels over investeren in de plek of in spullen die meegenomen kunnen worden. Het kan dermate veel impact hebben dat de onzekerheid een rem wordt op het creatieve proces.

Wat is de rol van communicatie in deze kwestie?

Zowel de gemeente als de creatieven willen graag informatie rondom vastgoed. De gemeente wil weten wat de behoefte is zodat men kan gaan matchen en de cultuurmakers willen graag opties zien, omdat deze flexibel zijn.

Cultuurmakers werpen de volgende vergelijkingen op:

- De kunstenaar is net een vis in een vissenkom. Wanneer ik een grote loods dan maak ik grotere objecten om de ruimte te vullen, heb ik een klein hokje maak ik wellicht digitale kunst.
- Zelfs als de broedplaats locatie opgegeven wordt, en er overbrugd moet worden tot we naar een nieuwe locatie kunnen, kunnen we hier mee dealen. We moeten echter wel zicht hebben op de volgende stap.

De rol van communicatie en lange termijn visie is dus enorm belangrijk, zo zou je bijvoorbeeld met tijdelijke opvang een collectief of broedplaats in leven kunnen houden. Ook is het belangrijk ruimte te bieden aan initiatieven als de lange termijn visie nog niet helemaal duidelijk is, maar in de middellange termijn er wel ruimte is voor herbestemming.

Statement 3: Hoe jaag je experiment aan in de culturele sector?

- Kan dit alleen met financiële middelen of zijn er ook andere factoren?
- Welke factoren zijn nou echt nodig voor een cultureel landschap dat ruimte biedt voor experiment?

Wat wordt nou precies bedoelt met experiment?

We merken onmiddellijk dat het woord experiment compleet verschillende associaties opwekt.

- Zonder falen geen experiment, is toepasselijk op cultuur. Er moet immers geprobeerd worden.
- Is experiment het juiste woord? Het heeft een negatieve connotatie, alsof het fout moet gaan.
- Zouden we het niet gewoon “doen” moeten noemen? Het gaat er immers om dat je doet.
- Zouden we het niet over authenticiteit moeten hebben, dit kan je namelijk vinden door experiment, maar dan begrijpt iedereen het einddoel.
- Er wordt gemeten met resultaat, zou het beter zijn met proces te meten. Dan is namelijk een tegenslag gewoon een ervaring die je dichterbij je eindpunt brengt.
- Is het niet zo dat experiment voor cultuurmakers en cultuurteam goed klinkt, maar dat dit voor de gemeente een lastig onderwerp is ivm risico?

We houden de term experiment aan voor dit document, echter is vooral het laatste punt een interessante in de huidige nota. Wordt er begrepen dat om verder te komen er gedaan moet worden en dat wanneer je nieuwe dingen doet, topics verkent. Dat er dan ook wel eens een andere uitkomst uit kan komen? Wellicht is het de moeite waard om er vanuit te gaan dat 1 op 3 projecten faalt, want als dit niet gebeurt is er waarschijnlijk niet genoeg risico genomen.

Welke factoren zijn nou echt nodig voor een cultureel landschap dat ruimte biedt voor experiment?

Allereerst, een duidelijk visie en erkennen van waar we staan. Als je vernieuwing of authenticiteit wenst, moet je daar de ruimte aan bieden. Om deze ruimte te bieden zal de volledige ambtenarij en sector dit moeten uiten. Vanuit die visie wordt het makkelijker om moeilijke beslissingen te maken.

Praktische mogelijkheden om experiment aan te jagen

Tijdens de sessie zijn veel concrete aanjagers genoemd om te faciliteren in de ontwikkeling van een gezond cultureel landschap met broedplaatsen, showcase en netwerk mogelijkheden.

Regelluwhheid

Regelluwhheid / speelruimte waar nodig en mogelijk. Binnen regelluwhheid worden bepaalde afwijkingen van het bestemmingsplan gedoogd, zoals ruimte voor horeca, geluid, wonen, terrassen, continue openingstijden en meer. Regelluwhheid wordt pas echt interessant als het bij meerwaarde omgezet kan worden in vergunningen, aanpassingen van het bestemmingsplan of beleid.

Goede communicatie rondom subsidieregelingen.

- Voor meerdere aanvragen wordt een risicoanalyse gevraagd, een prima stap voor een onderneming. Echter wanneer het doel is experiment aan te jagen, lijkt dit averechts effect te hebben. En blijken cultuurmakers meer te gaan twijfelen en hierdoor enorm veel tijd in de aanvraag te stoppen of vroegtijdig te stoppen.
- Er wordt gevraagd of je na subsidie binnen 3 jaar zelfstandig kan zijn. Wat betekent dit precies, betekent dit dat je een bedrijf hebt? Of dat je drie dagen in de week postbode bent en 4 dagen cultuurmaker? Dit soort statements geven aan dat de schrijvers de doelen binnen de culturele sector nog steeds niet begrijpen.

Duidelijke Visie

Laten we zorgen dat de cultuurnota een dermate duidelijk visie uitstraalt, zodat we bij iedere beslissing weten waar we als stad voor staan. Nu wordt discussie nog te vaak gevoerd vanuit eigen visie/perceptie of vanuit de blik dat het lastig kan zijn voor een bepaalde organisatie. Natuurlijk ook van belang, maar als we met zijn allen een kant op willen, moet dat het uitgangspunt zijn.

Locaties voor cultuur

Locaties waar cultuur bedreven kan worden, zowel tijdelijk als lange termijn. Het klinkt zelfs ideaal om een grote locatie toe te wijzen die langdurig gebruikt kan worden als "buffer", wellicht vinden sommige organisaties hem perfect. Terwijl anderen het kunnen gebruiken als startplek, of als locatie om een tijd te overbruggen tussen de huidige en volgende locatie.

Diversiteit in typen locaties

Diversiteit in het type locatie dat aangeboden wordt, is relevant voor de cultuursector. Zowel kantoorlocaties, opslaglocaties, werkplek locaties, publiek locaties en woonlocaties zijn belangrijk. De mix is onderhevig aan de actualiteit. Ook de positionering van locaties in het centrum, het singelgebied en daarbuiten kan gemixt zijn. Qua positionering ligt de voorkeur nu nog bij centrum- en singel locaties, maar met de groei van de stad en de bijbehorende regelgeving worden buitenlocaties steeds interessantere plekken voor experiment.

Tijdelijke locaties

Tijdelijke mogelijkheden die opkomen kunnen interessante opties bieden voor jong talent. Daarnaast zorgen tijdelijke locaties ook voor een organisatiedynamiek bij instellingen die hier gebruik van maken. De culturele waarde is minder bepaald door de vestigingslocatie en meer door gedachtegoed.

Inzichten

Concluderend zijn we blij met deze sessie en de concrete input die deze heeft gebracht. Hieronder vind je de korte doch volledige inzichten op het gebied van Cultureel Landschap, vastgoed en Experiment. We vatten deze samen per topic, en sluiten af met overkoepelende inzichten die niet strikt binnen onze vraagstukken passen.

Inzichten Statement 1: Hoe toegankelijk moet een broedplaats zijn?

Toegankelijkheid staat veelal haaks op diepgang als het gaat om broedplaatsen, dit kan echter doorbroken worden door een losse exporuimte of bar. Deze kan in veel gevallen helpen om de openheid te faciliteren, zonder aan de experiment- of atelierruimte te moeten komen die benodigd is voor het proces.

Wanneer toegankelijkheid wordt gezien binnen een cultureel ecosysteem in plaats van vanuit de bezoeker, is het interessant om locaties / organisaties samen te laten werken dmv evenement en podium. Zie [Functioneel Cultureel Ecosysteem](#) voor meer info.

Inzichten Statement 2: Hoe tijdelijk is te tijdelijk als het gaat om culturele huisvesting?

Niets is te tijdelijk, het is echter van belang duidelijkheid te verschaffen wat betreft de mogelijkheden en voorwaarden. Dit maakt het gemakkelijk om vraag en aanbod te verbinden. Er wordt genoemd dat culturele initiatieven naarmate zij langer bestaan en / of groter worden, meer behoefte hebben aan zekerheid.

Het risico van deze zekerheid uit zich in het verliezen van waardevolle tijd tijdens welke deze plekken geëxploiteerd kunnen worden. In de praktijk zien we hier dan ook verschillende voorbeelden van.

Drukpershal/De Tub.

Deze locatie staat al 7 jaar 'leeg' met zo nu en dan minimaal gebruik van de locatie. Dit had al jaren de drijvende broedplaats van Enschede kunnen zijn met community plekken, ateliers en ruimte voor evenementen. Zie de aanzuigende en versterkende werking van Studio Complex, gevestigd naast De Tub.

Daarnaast werd er veel gesproken over tools die ingezet kunnen worden om de culturele huisvesting snel naar een beter scenario te brengen.

Denk hierbij aan;

- *flexibel omgaan met kraken*

- *een groot pand beschikbaar stellen als bufferlocatie*
- *huidige locaties beschermen*
- *Tijdelijke Horeca vergunning*
- *Verplichte integratie van toegankelijk vastgoed in aanbestedingen en bestemmingsplannen.*
- *helderheid in beleid*
- *vastgoedeigenaren en investeerders motiveren bij onduidelijkheid over bestemming, experiment of tijdelijke culturele invulling aan te gaan*

Inzichten Statement 3: Hoe jaag je experiment aan in de culturele sector?

Een duidelijk visie en erkennen van waar we staan. Als vernieuwing of authenticiteit gewenst is, moet daar de ruimte aan geboden worden. Om deze ruimte te bieden zal de volledige ambtenarij en sector dit moeten uiten. Vanuit die visie wordt het makkelijker om moeilijke beslissingen te maken en risico's aan te gaan.

Met onderbouwde intentie, gewoon doen. fouten worden gemaakt, kritiek wordt gegeven, maar iedere stap is leerzaam.

Tools;

- *24u vergunning*
- *regeluwheid*
- *Tijdelijke invulling en Evenement invulling*
- *Erkennen wat de oorzaak is en aangeven dat er weer gezocht moet worden*
- *duidelijke regels rondom illegale horeca. Denk hierbij aan het vastleggen van Regelluwe zones of concrete ontheffingen ipv het door de vingers kijken, met alle risico's van dien voor de creatief.*

Overkoepelende Inzichten

Lange termijn Visie / Overkoepelend Extern Adviesorgaan

Een lange termijnvisie, waarbij om de tijdelijkheid van politiek heen gewerkt wordt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een externe adviescommissie vanuit de cultuursector die visie maakt en bijstelt waar nodig. Dit lijkt ook een goed alternatief voor de loting bij broedplaatsen subsidie.

Nationaal Talentbehoud

Dat het culturele veld invloed heeft op de leefbaarheid is natuurlijk al lang duidelijk, echter blijkt voor velen dat broedplaatsen en de bijkomende toegankelijke werkplekken gecombineerd met like-minded mensen. Een invloed hebben op het behoud van talent en daarmee verdere ontwikkeling van het culturele ecosysteem

Internationaal Talentbehoud

Interessante mogelijkheden kunnen ontstaan door een focus op een talent ontwikkelingslijn voor internationaal talent. Onder andere door broedplaatsen kan werkgelegenheid ontstaan, waardoor expats aansluiting kunnen vinden in Twente. Ook in andere organisaties kan internationalisering helpen aansluiting te bieden voor meer internationalen

Tools;

- *samenwerking instanties met betaald jong talent stimuleren*
- *Behoud van essentiële broedplaatsen voor internationalen*
- *Fair practice codes omarmen*
- *Taalbarrière verlagen, door toe te groeien naar tweetalige of volledig internationale communicatie*

Nawoord

Graag willen we dit stuk afsluiten met een woord van dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan de input en totstandkoming van dit stuk.

Allereerst willen we de betrokken beleidsmakers bedanken voor het delen van hun ervaringen en kennis op gebied van beleid en structuur.

Daarnaast bedanken we de cultuurmakers en creatieve ondernemers voor hun bijdrage. Jullie hebben ons laten zien wat er leeft in de sector en welke behoeften er zijn op het gebied van huisvesting en experimenteerruimte.

Tot slot bedanken we ook de lezers voor hun interesse in dit onderwerp. Ik hoop dat deze tekst heeft bijgedragen aan meer inzicht en begrip voor de complexe relatie tussen cultuur en vastgoed, en dat dit kan leiden tot positieve veranderingen voor de culturele sector in Enschede.

We hopen dat het een inspirerende en waardevolle bijdrage kan leveren aan de verdere ontwikkeling van cultuur en vastgoed in Enschede.

Met vriendelijke groet, De Sektor

Bijdragen

Vanity Roxane - Amenti / Fonds Podiumkunsten / Music Support Gelderland / De Popronde / The FemDem

Danielle Spoelman - Cultuurnetwerk Enschede

Marcel Bierling - Hackerman / Ex-Nachtburgemeester

Arian Hohmann - DJ / Tiny Giants

Mandana Hohmann - Cultuursnuiver

Aike Luetkemoeller - Sickhouse

Caroline Krajenbrink - VJ / Warp

Marlyn Everink - Tetem

Annemarie Huirne - Overlap

Bart Brinkman - Tiny Giants / New Imaging / De Sektor

Aramazd Manookian - DJ / De Sektor

Jacco Borggreve - Blackbrick / De Sektor

Dave Borghuis - Tkkrlab / De Sektor

Jasper Schütz - Pronksnor / Drukpershal / De Sektor

Rieks Bolhuis - Muzikant / Nieuwe Electronische Waar / Brut

Arjen Schelfer - Collectief MAAK

Annebel Bunt - Warp / Spacebar / Nachtburgemeester

Special Thanks to

Simone Dekker - Journalist / Spacebar